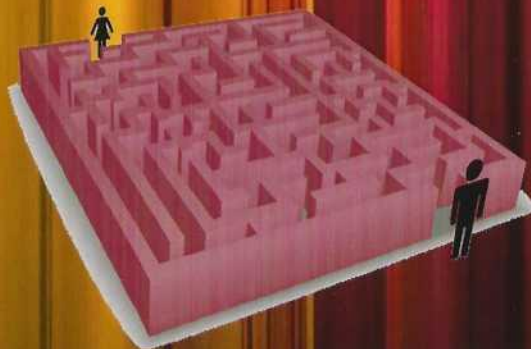

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ (УКРАЇНА)
ІНСТИТУТ ХІМІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
СХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ (УКРАЇНА)
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «СОБОРНІСТЬ» (УКРАЇНА)
ЛУГАНСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ (УКРАЇНА)
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА (УКРАЇНА)
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ДЗ «ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ» (УКРАЇНА)
БАКІНСЬКИЙ ІСЛАМСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (АЗЕРБАЙДЖАН)
ДОНБАСЬКИЙ ДЕЖАВНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
УНІВЕРСИТЕТ М. НІШ (СЕРБІЯ)
ЗЕЛЕНОГУРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ПОЛЬЩА)

Лабіринти реальності

*Збірник наукових праць
(за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції
від 19-20 жовтня 2015 року)*

Рубіжне – Северодонецьк – Лисичанськ – Житомир –
Баку – Ніш – Зелена Гура

2015 р.

УДК 3(045)
ББК60Я43
Ф 56

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту хімічних технологій
Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля
(протокол № 4 від 22 вересня 2015р.)*

Редакційна колегія:

Андрійченко В.А., керівник групи Юридичного управління ПАТ «ВІПБ Банк» (Україна)
Андріянова Н.М., юрист-консульт ІХПІ СНУ ім. В. Даля (Україна)
Бохонкова Ю.О., доктор психологічних наук, професор, СНУ ім. В. Даля (Україна)
Гринюк О.В., кандидат юридичних наук, доцент СІПІ СНУ ім. В. Даля (Україна)
Гужва О.П., доктор філософських наук, професор УкрДАЗПІ (Україна)
Гасанли Г.Б., доктор філософії з богословських наук, професор БГУ (Азербайджан)
Журба М.А., доктор філософських наук, професор ІХПІ СНУ ім. В. Даля (керівник), (Україна)
Завацька Н.Є., доктор психологічних наук, професор СНУ ім. В. Даля (Україна)
Йованович Предраг, професор Університету м. Ніш (Сербія)
Калько І.В., кандидат педагогічних наук, доцент ЛОІППО (Україна)
Короткова О.О., кандидат історичних наук, доцент ФДІПІУ (Україна)
Касьянова О.В., кандидат педагогічних наук, доцент ЛОІППО (Україна)
Касьянова В.О., кандидат економічних наук, доцент ІХПІ СНУ ім. В. Даля (Україна)
Кузьміченко І.О., кандидат філософських наук, доцент ФЗ «АДМУ» (Україна)
Павлов С.В., кандидат географічних наук, доцент ІХПІ СНУ ім. В. Даля (Україна)
Пагава О.В., кандидат психологічних наук, доцент ЛОІППО (Україна)
Проценко В.О., кандидат історичних наук, доцент ГО Соборність (Україна)
Поліщук О.П., доктор філософських наук, професор ЖДУ ім. І. Франка (Україна)
Радченко О.В., доктор наук з державного управління Поморської Академії в Слупську (Польща)
Сапенко Роман, доктор габітітований, професор Зеленогурського університету (Польща)
Сабадаш Ю.С., доктор культурології, професор МДУ (Україна)
Свінцицька О.І., кандидат філософських наук, доцент ЖДУ ім. І. Франка (Україна)
Старостенко Т.М., кандидат філолог. наук, доцент ХНПУ ім. Т.С. Шевченка (Україна)
Sena Mihailovic, Institute of Serbian Culture Pristina-Leposavic (Serbia)
Талишинський Е.Б., кандидат політичних наук, доцент БГУ (Азербайджан)
Устименко-Косоріч О.А., доктор педагогічних наук, професор УДІПІУ ім. П. Шичини (Україна)
Ухов О.С., кандидат філософських наук, доцент ІХПІ СНУ ім. В. Даля (Україна)
Цюрупа М.В., доктор філософських наук, професор НУОУ ім. І. Черняхівського (Україна)

**Лабіринти реальності: зб. наукових праць / за заг. ред. д.філос.н.
Журби М.А. – Рубіжне: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2015. – 339 с.**

Збірник містить матеріали учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Людина віртуальна: нові горизонти». У збірці здійснюється багатоаспектний аналіз трансформації сучасної культури, духовності в інформаційному просторі з урахуванням специфіки й соціальної динаміки філософії, етики, естетики, мистецтва, психології, педагогіки, соціології, економіки, політики і права.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів та студентів.

УДК 3(045)
ББК60Я43

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір і точність наведених фактів, цитат та інших відомостей.

© ІХТ СНУ ім. В. Даля, 2015
© Колектив авторів, 2015

Вощенко В.Ю.

к.філос.н., доцент кафедри українознавства, культури та документознавства Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка

Україна, м. Полтава

Вплив світових релігій на діалог цивілізацій у просторі та часі

Діалог цивілізацій на сучасному етапі нерозривно пов'язаний із таким явищем, як глобалізація, яка є принципово новим етапом у розвитку суспільства і являє собою історичний процес уніфікації традицій, культур, релігій, ідеологій. Але за умов транснаціоналізації та виходу найрозвинутішої частини людства на постіндустріально-інформаційний рівень спостерігається не лише тісна взаємодія між представниками різних соціокультурних світів, а й розкриття глибоких культурних суперечностей – як між західними формами масової культури і традиційними цінностями незахідних народів, так і в межах самої ціннісної системи Заходу [1, с. 40–41]. У цивілізаційному просторі ХХІ століття зростає як значення соціокультурної спільності, так і міжцивілізаційних розбіжностей на культурно-релігійному ґрунті; посилюється диференціація економічної та військово-політичної могутності окремих локальних спільнот, нарощується потенціал партнерства між країнами, формується новий тип відносин на міжнародній арені.

Суб'єктами трансформацій у глобальному просторі є саме локальні цивілізації, а не окремі держави, які, на думку британського філософа А. Тойнбі, потрібно вважати «деякими підлеглими та ефемерними політичними феноменами у житті цивілізацій, у межах яких вони з'являються та зникають» [2, с. 134]. Поняття «цивілізація» викликає певні асоціації у контексті релігії, архітектури, живопису, традицій і звичаїв, адже визначення його змісту супроводжується поділом людських спільнот на Західну, Ісламську, Далекосхідну, Індуську цивілізації тощо.

Під «цивілізацією» А. Тойнбі розуміє сукупність історичного матеріалу, до якого можна апелювати під час вивчення історії конкретної країни. Наприклад, історичний розвиток Сполучених Штатів Америки (федеральний уряд, представницьке правління, демократію, індустріалізм) неможливо дослідити, якщо не звернутись до Західної Європи та інших заокеанських країн, заснованих європейцями. Проте, щоб зрозуміти американську історію, не потрібно заглиблюватись у вивчення розвитку країн Східної Європи та Ісламського світу, так само не варто виходити за рамки західноєвропейської цивілізації на час занепаду греко-римського світу. Такі межі у часі та просторі окреслюють духовно-історичну спільноту, до якої входять Сполучені Штати Великобританія, Франція, Голландія під спільною назвою – західне християнство, Західна цивілізація, західне суспільство, Західний світ. Між тим, досліджуючи історію Греції, Сербії або Росії, звертаємося до Православного християнства, Візантійського світу, Східнохристиянської цивілізації. Історія Марокко або Афганістану дає уявлення про Ісламський світ, Китай або Японія уособлюють Далекосхідну цивілізацію.

Релігія є містком між цивілізаціями різного покоління. Християнство, яке зародилося у часи занепаду античної цивілізації, символізує дочірній зв'язок між греко-римською та сучасними Західною та Східнохристиянською цивілізаціями. Мусульманський світ об'єднує країни, народи яких з давніх часів сповідували іслам; буддизм зіграв роль посередника між історією Стародавнього Китаю та сучасною історією Далекого Сходу [2, с. 138].

Проте взаємозв'язок між світовими релігіями та цивілізаціями залежить від покоління соціокультурних спільнот. Так, християнство відіграє важливу роль у часовому діалозі між нашою цивілізацією та давньою греко-римською. Але якщо заглибитись далі, то виявляється, що більш давня мінойська цивілізація не пов'язана із греко-римською ніякою вищою релігією на кшталт християнства. Доарійська цивілізація у долині Інду не мала ознак світової релігії, яка б споріднила її з арійським світом. Цивілізація майя у Північній Америці породила дочірню цивілізацію, проте не мала у період свого існування релігію

або церкву схожу на християнство, іслам, буддизм чи індуїзм; відсутні також свідчення щодо наявності вищої релігії між первісними суспільствами та найдавнішими з відомих соціокультурних спільнот, які можна назвати першим поколінням цивілізацій.

Таким чином, світові релігії мають істотний вплив на розвиток цивілізацій у часі та просторі. Проте цей зв'язок має свої особливості: первісні суспільства та цивілізації першого покоління не поєднуються жодною із вищих релігій, останні народжуються між цивілізаціями першого та другого покоління і є невід'ємною частиною цивілізацій другого і третього поколінь.

Література

1. Павленко Ю. В. Глобальні протиріччя та цивілізаційна природа України // Людство на межі тисячоліть: діалог цивілізацій: Матеріали наук.-практ. конф. 23.05.2003. – К. : Нац. акад. упр., 2003. – С. 31–42.
2. Тойнби А. Цивілізація перед судом історії: Сборник / А. Тойнби. Пер. с англ. – М. : Изд. гр. «Прогресс»: «Культура». – СПб : «Ювента», 1996. – 480 с. – (Историческая библиотека).